

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 443/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Neuvostoliitossa teloitettujen suomalaisten kansanedustajien muiston kunnioittamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eeva-Johanna Elorannan /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 443/2024 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä niiden yli kolmenkymmenen Neuvostoliittoon siirtyneen suomalaisen kansanedustajan muiston kunnioittamiseksi, jotka teloitettiin tai tuomittiin kuolemaan johtaneeseen leirituomioon tai joiden kohtalo on tuntematon?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvoston kanslia teki vuonna 2020 päätöksen viisivuotisen Suomalaisten vaiheet Venäjällä 1917-1964 -arkistotutkimushankkeen käynnistämisestä ja rahoittamisesta. Tutkimushanke käynnistyi syksyllä 2020 ja päättyy vuoden 2025 lopussa. Tutkimushankkeen toteutuksesta vastaa Kansallisarkisto. Hankkeen tavoitteena on koota Kansallisarkistoon tietokanta, jonne tallennetaan mahdollisimman kattavasti tietoja suomalaisista henkilöistä, heidän vaiheistaan ja kohtalostaan Venäjällä/Neuvostoliitossa tuona ajanjaksona. Näiden henkilöiden joukossa ovat myös Neuvostoliittoon siirtyneet suomalaiset kansanedustajat, jotka teloitettiin tai tuomittiin kuolemaan johtaneeseen leirituomioon tai joiden kohtalo on tuntematon.

Vuonna 2021 Suomalaisten vaiheet Venäjällä 1917-1964 -tutkimushankkeen toteutussuunnitelmaa täydennettiin siten, että hankkeessa selvitetään myös muiston kunnioittamisen tapoja osana hanketta vuosina 2024-2025. Lähestymistapa, jossa ensin toteutetaan arkistotutkimus ja sitten tämän syntyneen päivitetyn tiedon pohjalta käydään yhdessä eri toimijoiden kanssa keskustelua muistamisen ja kunnioittamisen toteutustavoista, on koettu muiston kunnioittamiseen liittyvissä kysymyksissä hyväksi etenemistavaksi. Tähän selvitykseen sisällytettiin mainitut kaksi hautapaikkaa Sandarmoh ja Krasnyi Bor.

Kuten kirjallisessa kysymyksessä tuodaan esille Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan seurauksena monet asiat ovat muuttuneet ja esimerkiksi muistomerkkien pystyttäminen Venäjän Karjalaan ei ole todennäköisesti mahdollista lähitulevaisuudessa.

Suomalaisten vaiheet Venäjällä hankkeen Kohtalona Neuvostoliitto -tietokanta on julkaistu kesäkuussa 2024 ja sen tietoja täydennetään vuoden 2025 aikana vielä kahdella julkaisulla. Tietokanta on jo nyt sekä tutkijoiden että suuren yleisön käytössä. Tutkimushankkeen tutkijat ovat lisäksi julkaisseet ja julkaisevat hankkeen aikana tieteellisiä artikkeleita ja monografioita. Vuonna 2021 tehdyn toteutussuunnitelman täydennyksen mukaisesti hankkeessa on kartoitettu erilaisia muiston kunnioittamisen mahdollisuuksia, vaikka Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan muuttama tilanne muutti tätäkin kartoitusta.

Suomalaiset Venäjällä – tutkimushankkeessa on kerätty tietoja Neuvostoliittoon siirtyneiden suomalaisten kansanedustajien vaiheista. Suomalaisten kansanedustajien tiedoista toteutetaan oma kokonaisuus osana Kohtalona Neuvostoliitto – tietokantaa heidän muistonsa kunnioittamiseksi. Valmius, suunnitelmat ja lähtötiedot kunnioittavan kokonaisuuden toteutukseen vuoden 2025 aikana ovat olemassa. Näkymä mahdollistaa kansanedustajien muiston virtuaalisen muistamisen ja se on laajasti kaikkien saavutettavissa.

Helsingissä 16.12.2024

Pääministeri Petteri Orpo

VN/33257/2024-VNK-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: